

В капана на предразсъдъците

Колко пъти, когато се движим по улицата или влизаме в обществена сграда, се замисляме достъпна ли е тя за хората с увреждания? Рядко, почти никога, освен ако проблемът не ни засяга лично.

Приблизително 65 милиона души в Европейския съюз са инвалиди или хора с увреждания и се нуждаят от специализирана помощ. По данни на Агенцията на хората с увреждания, у нас те са не по-малко от 900 000, въпреки че все още няма ясна статистика за точния им брой.

В голяма част от случаите, хората с увреждания са подложени на дискриминация от раждането си или от момента на появата на тяхното увреждане. Твърде често увреждането се възприема изключително негативно в резултат на културни фактори, невежество, предразсъдъци или страх. Много семейства с увредени деца едновременно се страхуват и се срамуват от тях. Тези стереотипи водят до това, че хората с увреждания развиват синдром за зависимост, комплекс за малоценност и чувство на примирение и нежелание да се приобщят към обществото, в което са родени и живеят. А проблемите им далеч не се изчерпват с това и всъщност са много повече - от ограничен достъп до здравни услуги и образование, до недостиг на възможности за работа и неравнопоставеност в заплащането.

„Всички хулят държавата, която не се грижи за „своите инвалиди“, защото им дава малко пари! Аз хуля държавата, защото дава много пари, но не за онова, което би направило живота на хората с увреждания пълноценен – достъпност на средата, помощни средства и качествени социални услуги.

Рядко се чува истинският въпрос, а именно какво не може един човек с увреждане. Отговорът е прост: НЕ МОЖЕ ОНОВА, НА КОЕТО НЕ Е НАУЧЕН – ДА ВЗЕМА РЕШЕНИЯ И ДА УПРАВЛЯВА ЖИВОТА СИ. Дори и да не може да стане от леглото си, ако има лична помощ и знае как да управлява асистентите си, ще може да организира ежедневието си и да се чувства пълноценен на работното си място, в семейството си, за приятелите си. Разбира се, че разбитите тротоари и високите бордюри са бариера, но с повече гражданска активност и решителни действия физическата среда може да бъде изградена по правилата. Истината е, че не увреждането инвалидизира човека, а средата, в която той живее. Днес социалната наука е доказала, че зависимите и изключените са бедни и предават бедността си на следващите поколения. Звучи страшно, нали? Защото попаднали в капана на предразсъдъците и вторачени в болката от щракналото около глезена желязо, рядко се замисляме как да изкореним капаните на мисълта”, смята Капка Панайотова, от сдружение „Център за независим живот” и национален Посланик на Европейската година на борбата с бедността и социалното изключване 2010.

Ситуацията в България

Политиката за интеграция на хората с увреждания у нас следва Стратегията за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 година, която бе приета на 20 декември 2007 г. от Министерския съвет.

На 21 април 2010 г. Министерският съвет прие План за действие за осигуряване на равните възможности на хората с увреждания 2010 – 2011 г. В документа са отразени дейностите, които ще бъдат реализирани през 2010 г. и 2011 г. от отговорните за изпълнението институции. През тази и следващата година дейностите, свързани с осигуряването на достъпна среда, ще се осъществяват от министерствата на регионалното развитие и благоустройство, на физическото възпитание и спорта, на културата, на образованието, младежта и науката, кметове на общини и неправителствени организации. Целта им е преодоляване на проблемите с архитектурната достъпност до различни културни и спортни обекти, училища, детски градини и други обществени сгради. Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията отговаря за достъпа до железопътния, въздушния и морския транспорт, а кметовете на общини – за паркоместата и въвеждането в експлоатация на адаптирани превозни средства от градския транспорт. Според документа, през настоящата година усилията на структурите на министерството на труда и социалната политика, кметовете на общини и неправителствените организации ще бъдат насочени към откриване на нови социални услуги за хора с увреждания, деинституализация на специализираните институции за деца с увреждания, както и повишаване квалификацията на доставчиците на социални услуги. Продължава прилагането на политиката за интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности.

С измененията в Закона за интеграция на хората с увреждания от тази година (обн. ДВ, бр. 24 от 2010 г.) се прецизираха редица от условията по отношение правата на хората с увреждания.

През месец март тази година се създаде междуведомствена работна група, чиято цел е да се разработят предложения за промени в законодателството, свързани с преминаване на плащането на медицински изделия за хората с увреждания към Националната здравноосигурителна каса, което ще подобри процеса, ще ограничи възможностите за злоупотреби и ще повиши качеството на услугата.